

CLAIM 1.

DE ECONOMIE GROEIT

Feit of fabel?

"Het belangrijkste doel van TTIP is het aanzwengelen van onze economie en om groei en welvaart te stimuleren, niet alleen in de EU en de VS maar ook in de rest van de wereld. TTIP kan structureel € 119 miljard toevoegen aan de economie van de EU en € 90 miljard aan die van de VS. Geen slecht resultaat!"¹

— Lilianne Ploumen, minister van Buitenlandse Handel en Ontwikkelingssamenwerking

De economische voorspellingen over de opbrengsten van dit verdrag zijn gebaseerd op twijfelachtige aannames en gebrekkige modellen. Zelfs als deze zouden uitkomen zal de economische groei die TTIP brengt marginaal zijn.

In tijden van economische crisis mag € 119 miljard extra per jaar, zonder dat overheden hoeven te investeren, als een welkom cadeau worden beschouwd. De Europese Commissie die namens de Europese lidstaten de onderhandelingen voert, presenteert TTIP daarom graag als het 'goedkoopst denkbare stimuleringspakket',² net als minister Ploumen overigens. De maximale economische

winst voor Nederland wordt door minister Ploumen gezet op € 4 miljard, ofwel 0,5 procent extra economische groei per jaar.³

De bovenstaande uitspraken zijn gebaseerd op studies naar de kosten en baten van TTIP door het Nederlandse onderzoeksbureau Ecorys⁴ en het Europese onderzoeksbureau CEPR.⁵ De Europese Commissie noemt de gematigd positieve uitkomsten van deze studies nog 'conservatief',⁶ maar volgens critici is de claim dat de Europese economie met € 119 miljard per jaar zal groeien een luchtkasteel.

AANNAMES VRIJHANDEL ACHTERHAALD

Het idee dat handelsverdragen en meer handel automatisch het welzijn en de welvaart in een land ten goede komt, is wijdverbreid maar misplaatst. Handel creëert winnaars en verliezers en de ongekende groei van inkomens en vermogensongelijkheid in de wereld laat zien dat de opbrengsten van globalisering ongelijk neerdalen en de verliezers niet (automatisch) worden gecompenseerd. Over de ongekende kosten voor het milieu en het klimaat of publieke dienstverlening maar niet gesproken. Ook de voormalig vaandel dragers van neo-globalisering luiden hierover inmiddels de noodklok. Het idee dat economische groei uiteindelijk goed is voor iedereen, klopt niet. Het IMF bracht onlangs een alarmerende studie uit over de gevolgen van ongelijkheid op de samenleving.⁷ Econoom Robert Went schrijft hierover: “Het is fascinerend om te zien hoeveel onderzoek de laatste tijd verschijnt vanuit het IMF, de OESO, de Wereldbank en andere internationale organisaties waarin heilige huisjes en axioma's van de dominante economische logica ter discussie worden gesteld”.⁸ Het opmerkelijke hierbij is dat deze hernieuwde inzichten geen doorvertaling krijgen in het handelsbeleid van de Nederlandse regering en de Europese Commissie.

Groei dankzij harmonisering

Het harmoniseren van regelgeving vormt verreweg het belangrijkste onderdeel van de onderhandelingen en van het verdrag. Maar liefst 80 procent van de verwachte opbrengst van TTIP zou moeten voortkomen uit het gelijkschakelen en/of wederzijds erkennen van elkaars regels op het gebied van onder andere milieu en veiligheid. Dit zijn de zogenaamde non-tarifaire handelsbarrières. Harmonisering is echter bijzonder lastig en het is niet voor niets dat de VS en de EU hier al meer dan twintig jaar over praten zonder tot een oplossing te komen. Er bestaan namelijk fundamentele verschillen tussen de VS en de EU in de manier waarop regelgeving op het gebied van bijvoorbeeld chemische producten, landbouw en voedsel-/productveiligheid tot stand komt (zie claim 3). Onafhankelijke onderzoekers van de universiteit van Manchester en Gent noemen de aanname in het door Ecorys en het CEPR onderzochte scenario – dat 50 procent van de regelgeving gelijk kan worden geschakeld – dan ook ‘overoptimistisch’.⁹ De economische opbrengst die vervolgens op basis hiervan wordt berekend is volgens hen zwaar overdreven en onhaalbaar.

De eventuele opbrengst van het verdrag is namelijk afhankelijk van de hoeveelheid geharmoniseerde regelgeving

en het aantal handelstarieven (zoals importheffingen) dat naar beneden gaat. Uit de bovengenoemde studies blijkt dat er alleen sprake is van 0,5 procent economische groei in het geval van een veelomvattend akkoord, waarin alle handelstarieven naar nul gaan en maar liefst 50 procent van de bestaande regelgeving wordt geharmoniseerd.¹⁰ In een meer realistisch en bescheiden scenario, met 25 procent geharmoniseerde regelgeving, daalt de opbrengst al snel naar € 67 miljard voor de EU en € 1,4 miljard voor Nederland.¹¹

Marginale groei

Een ander punt dat de voorstanders van TTIP zelden naar voren brengen, is dat de genoemde groeicijfers gelden voor het jaar 2027. Pas in dat jaar zal de Europese economie, als er een verdrag wordt gesloten, 0,5 procent meer groeien dan wanneer er geen verdrag wordt gesloten.¹² Als we uitgaan van een implementatieperiode van tien jaar¹³ zorgt TTIP voor een extra economische groei van slechts 0,05 procent per jaar. En dat is het meest optimistische scenario. Professor internationale betrekkingen Clive George noemt deze extra groei dan ook ‘triviaal’.¹⁴

Dat de opbrengsten niet bijzonder groot zullen zijn, lijkt nu ook tot de Europese Commissie (EC) zelf door te dringen.

Waar ze voorheen pochten met € 545 extra bestedingsruimte per huishouden dankzij TTIP, is dit bedrag nu niet meer terug te vinden op de website van de EC. Waar de Nederlandse overheid en de EC eerst claimden dat de opbrengsten van TTIP gelijk zouden worden verdeeld over alle Europese huishoudens, lijkt ook van deze ambitie nu niet langer sprake.

Verborgene kosten

Tegelijkertijd zijn aan deze marginale extra groei (beloften) wel allerlei kosten verbonden. Kosten die de voorstanders graag negeren of bagatelliseren. Het invoeren van het verdrag kost overheden namelijk geld omdat importtarieven wegvallen en omdat er geld moet worden vrijgemaakt om de veranderingen op de arbeidsmarkt op te vangen.¹⁵ Het ÖFSE schat dat er in de implementatieperiode van tien jaar tussen de € 33 en € 60 miljard aan kosten zijn waar geen rekening mee wordt gehouden in de studies van het CEPR en Ecorys.¹⁶ Bovendien zijn dit kosten die uiteindelijk door belastingbetalers moeten worden opgevangen, terwijl de opbrengsten van het verdrag vooral naar het internationale bedrijfsleven zullen gaan. Daarbij is het maar zeer de vraag of deze opbrengsten vervolgens worden omgezet in werkgelegenheid (zie claim 2).¹⁷

Hoewel de economische voorspellingen van de baten van TTIP zeer omstrede zijn, maken voorstanders hier nog altijd dankbaar gebruik van om het publiek te overtuigen. De opbrengsten zullen op zijn best triviaal zijn en aan de meeste Europese en Amerikaanse huishoudens voorbijgaan.

1 Ploumen, L. The Next Step in Transatlantic Relations, speech gehouden bij The Center of Transatlantic Relations op de John Hopkins Universiteit, 27 juni 2013. <http://dc.the-netherlands.org/news/2013/06/minister-ploumen-tip-speech.html>

2 De Gucht, K. A European Perspective on Transatlantic Free Trade. SPEECH/13/178, gegeven bij de European Conference op de Harvard Kennedy School, 2 maart 2013. http://europa.eu/rapid/press-release_SPEECH-13-178_en.htm

3 Rijksoverheid Nieuwsbericht 'Ploumen bespreekt TTIP met Amerikaanse onderhandelaar', 11 april 2014. <http://www.rijksoverheid.nl/nieuws/2014/04/11/ploumen-bespreekt-ttip-met-amerikaanse-onderhandelaar.html>

4 Ecorys (2012) Study on "EU-US High Level Working Group". <http://www.ecorys.com/sites/default/files/files/EU-US%20HLWG%20Ecorys%20Final%20report.pdf>

5 CEPR (2013). Reducing Transatlantic barriers to Trade and Investment - An economic assessment. http://trade.ec.europa.eu/doclib/docs/2013/march/tradoc_150737.pdf

6 De Gucht, K. Interview met WDR Monitor, 30 januari 2014, 13:06. <https://www.youtube.com/watch?v=01SrMr-8lu2c>

7 Era Dabla-Norris et al (2015), Causes and Consequences of Income Inequality : A Global Perspective, IMF June 2015. <https://www.imf.org/external/pubs/cat/longres.aspx?sk=42986.0>

8 Robert Went (2015), 50 tinten technocraat. <http://www.robertwent.nl/50-tinten-technocraat/>

9 Siles-Brügge G. EU-US trade deal claims 'vastly overblown', 19 November 2013. <http://www.manchester.ac.uk/discover/news/article/?id=11096>

10 CEPR (2013). Reducing Transatlantic barriers to Trade and Investment - An economic assessment, p.2. http://trade.ec.europa.eu/doclib/docs/2013/march/tradoc_150737.pdf

11 Ecorys (2012) Study on "EU-US High Level Working Group", p. 15. <http://www.ecorys.com/sites/default/files/files/EU-US%20HLWG%20Ecorys%20Final%20report.pdf>

12 Siles-Brügge G. EU-US trade deal claims 'vastly overblown', 19 November 2013. <http://www.manchester.ac.uk/aboutus/news/display/?id=11096>

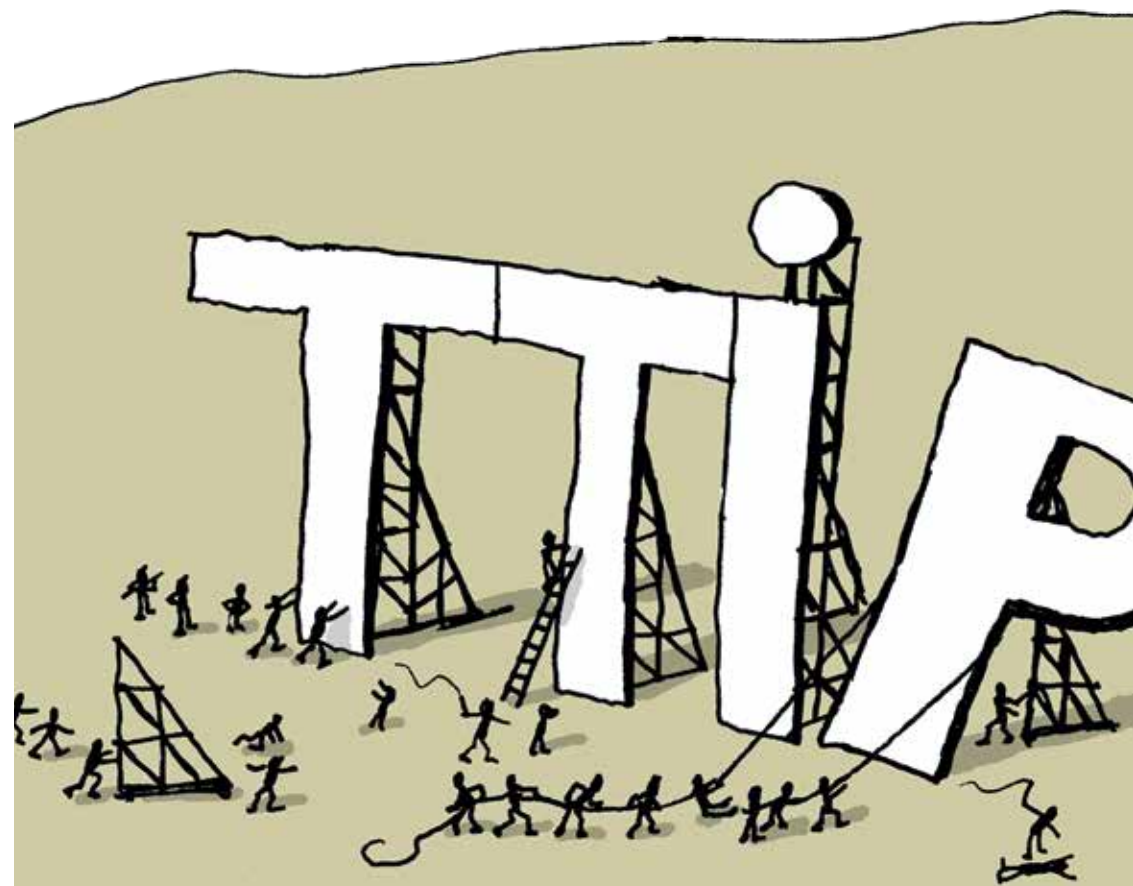
13 Deze periode wordt gehanteerd in de CEPR en Ecorys studies.

14 George, C. What's really driving the EU-US Trade deal? 8 July 2013. <http://www.opendemocracy.net/ourkingdom/clive-george/whats-really-driving-eu-us-trade-deal>

15 Door TTIP ontstaat in ieder geval op de korte termijn werkloosheid doordat sommige sectoren zullen krimpen. Inkomsten uit loonbelasting zullen zodoende afnemen en geld moet worden vrijgemaakt om uitkeringen te bekostigen.

16 ÖFSE (2014). Assessing the Claimed Benefits of the Transatlantic Trade and Investment Partnership. p.18. http://guengl.eu/uploads/plenary-focus-pdf/ASSESS_TTIP.pdf

17 Corporate Europe Observatory, TNI, Seattle to Brussels Network (2013) A Transatlantic Corporate Bill of Rights. <http://corporateeurope.org/sites/default/files/attachments/transatlantic-corporate-bill-of-rights-oct13.pdf>

Dit is hoofdstuk 1 uit de publicatie 'Feiten & Fabels: 10 claims over TTIP' van PAJ, SOMO en TNI. De volledige publicatie is online te vinden op www.authentiekejournalistiek.org, www.somo.nl of www.tni.org en www.stopttip.nl/feitenfabels

Colofon

Titel Feiten en Fabels: 10 claims over TTIP

Uitgegeven door Platform Authentieke Journalistiek (PAJ), Stichting Onderzoek Multinationale Ondernemingen (SOMO), Transnational Institute (TNI)

Auteurs Bas van Beek, Sophia Beunder, Roeline Knottnerus, Jilles Mast, Roos van Os en Hilde van der Pas

Eindredactie Noor Backers

Vormgeving Karen Paalman, www.getlos.nl

Illustraties Milo Rottinghuis, www.milo.nu

ISBN 978-94-6207-065-3

September 2015

Deze publicatie is mede mogelijk gemaakt met financiële steun van de Europese Commissie (d.m.v. het project: "Making EU investment work for sustainable development"), het Nederlandse Ministerie van Buitenlandse Zaken en het Sigrid Rausing Fonds. De auteurs zijn exclusief verantwoordelijk voor de inhoud van de publicatie en de wijze waarop deze gebruikt wordt.